

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)

της 20ής Οκτωβρίου 2022*

«Προδικαστική παραπομπή – Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 – Πεδίο εφαρμογής – Άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α' – Έννοια της “δραστηριότητας η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης” – Εθνικές εκλογές και ευρωεκλογές – Άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε' – Νομιμότητα της επεξεργασίας – Άρθρο 58 – Πράξη των εποπτικών αρχών με την οποία περιορίζεται ή, κατά περίπτωση, απαγορεύεται η βιντεοσκόπηση της καταμέτρησης των ψήφων στα εκλογικά τμήματα»

Στην υπόθεση C-306/21,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Varhoven administrativen sad (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, Βουλγαρία) με απόφαση της 23ης Απριλίου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 12 Μαΐου 2021, στο πλαίσιο της δίκης

Komisia za zashtita na lichnite danni,

Tsentralna izbiratelna komisia

κατά

Koalitsia «Demokraticzna Bulgaria – Obedinenie»,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους N. Rıçarra, προεδρεύοντα, N. Jääskinen (εισηγητή) και M. Gavalec, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Campos Sánchez-Bordona

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Komisia za zashtita na lichnite danni, εκπροσωπούμενη από τον V. Karadzhev,
- η Ρουμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις L.-E. Bațagoi, E. Gane και A. Wellman,

* Γλώσσα διαδικασίας: η βουλγαρική.

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον Α. Μπουχάγιαρ, την C. Georgieva και τον Η. Kranenborg,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', και του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ 2016, L 119, σ. 1, στο εξής: ΓΚΠΔ).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, της Komisia za zashtita na lichnite danni (επιτροπής προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, Βουλγαρία) (στο εξής: ΕΠΔΠΧ) και της Tsentralna izbiratelna Komisia (κεντρικής εκλογικής επιτροπής, Βουλγαρία) (στο εξής: ΚΕΕ) και, αφετέρου, του Koalitsia «Demokratichna Bulgaria – Obedinenie» (στο εξής: Koalitsia), συνασπισμού βουλγαρικών πολιτικών κομμάτων, με αντικείμενο εγκυκλίου για την επεξεργασία και προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την εκλογική διαδικασία (στο εξής: επίδικες εγκύκλιοι), τις οποίες εξέδωσαν οι ΕΠΔΠΧ και ΚΕΕ.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 4, 16 και 129 του ΓΚΠΔ έχουν ως εξής:
  - «(4) Η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να προορίζεται να εξυπηρετεί τον άνθρωπο. Το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απόλυτο δικαίωμα· πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τη λειτουργία του στην κοινωνία και να σταθμίζεται με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Ο παρών κανονισμός σέβεται όλα τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις ελευθερίες και αρχές που αναγνωρίζονται στον Χάρτη όπως κατοχυρώνονται στις Συνθήκες, ιδίως τον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, της κατοικίας και των επικοινωνιών, την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας, την ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, την επιχειρηματική ελευθερία, το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου και την πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία.

[...]

(16) Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται σε ζητήματα προστασίας θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών ή την ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με δραστηριότητες που δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου, όπως δραστηριότητες που αφορούν την εθνική ασφάλεια. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα κράτη μέλη όταν αυτά εκτελούν δραστηριότητες συναφείς με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της [Ευρωπαϊκής] Ένωσης.

[...]

(129) Για να διασφαλιστεί ομοιόμορφη παρακολούθηση και επιβολή του παρόντος κανονισμού σε ολόκληρη την Ένωση, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να έχουν σε κάθε κράτος μέλος τα ίδια καθήκοντα και τις ίδιες πραγματικές εξουσίες, μεταξύ των οποίων εξουσίες διερεύνησης, διορθωτικές εξουσίες και κυρώσεις, καθώς και αδειοδοτικές και συμβουλευτικές εξουσίες [...]. Οι εν λόγω εξουσίες θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν την εξουσία επιβολής προσωρινού ή οριστικού περιορισμού της επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσής της. [...] Ιδίως, κάθε μέτρο θα πρέπει να είναι κατάλληλο, αναγκαίο και αναλογικό, ώστε να διασφαλίζει συμμόρφωση με τον παρόντα κανονισμό [...].»

4 Το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής», ορίζει τα εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης.

2. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα:

α) στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης,

β) από τα κράτη μέλη κατά την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κεφαλαίου 2 του τίτλου V της ΣΕΕ,

[...]».

5 Το άρθρο 3 του εν λόγω κανονισμού ορίζει το εδαφικό πεδίο εφαρμογής του. Κατά την παράγραφο 1 αυτού, ο ΓΚΠΔ «εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων μιας εγκατάστασης ενός υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία στην Ένωση, ανεξάρτητα από το κατά πόσο η επεξεργασία πραγματοποιείται εντός της Ένωσης».

6 Κατά το άρθρο 4 του ΓΚΠΔ:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού νοούνται ως:

[...]

2) “επεξεργασία”: κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή,

[...]».

7 Το άρθρο 5 του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», ορίζει τα εξής:

«1. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα:

[...]

γ) είναι κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία (“ελαχιστοποίηση των δεδομένων”),

[...]».

8 Το άρθρο 6, παράγραφοι 1 έως 3, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Νομιμότητα της επεξεργασίας», προβλέπει τα εξής:

«1. Η επεξεργασία είναι σύννομη μόνο εάν και εφόσον ισχύει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

[...]

ε) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας,

[...]

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ή να θεσπίζουν πιο ειδικές διατάξεις για την προσαρμογή της εφαρμογής των κανόνων του παρόντος κανονισμού όσον αφορά την επεξεργασία για τη συμμόρφωση με την παράγραφο 1 στοιχεία γ) και ε), καθορίζοντας ακριβέστερα ειδικές απαιτήσεις για την επεξεργασία και άλλα μέτρα προς εξασφάλιση σύννομης και θεμιτής επεξεργασίας, μεταξύ άλλων για άλλες ειδικές περιπτώσεις επεξεργασίας όπως προβλέπονται στο κεφάλαιο IX.

3. Η βάση για την επεξεργασία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχεία γ) και ε) ορίζεται σύμφωνα με:

α) το δίκαιο της Ένωσης, ή

β) το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας.

Ο σκοπός της επεξεργασίας καθορίζεται στην εν λόγω νομική βάση ή, όσον αφορά την επεξεργασία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο ε), είναι η αναγκαιότητα της επεξεργασίας για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Η εν λόγω νομική βάση μπορεί να περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για την προσαρμογή της εφαρμογής των κανόνων του παρόντος κανονισμού, μεταξύ άλλων: τις γενικές προϋποθέσεις που διέπουν τη σύννομη επεξεργασία από τον υπεύθυνο επεξεργασίας· τα είδη των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία· τα οικεία υποκείμενα των δεδομένων· τις οντότητες στις οποίες μπορούν να κοινοποιούνται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και τους σκοπούς αυτής της κοινοποίησης· τον περιορισμό του σκοπού· τις περιόδους αποθήκευσης· και τις πράξεις επεξεργασίας και τις διαδικασίες επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για τη διασφάλιση σύννομης και θεμιτής επεξεργασίας, όπως εκείνα για άλλες ειδικές περιπτώσεις επεξεργασίας όπως προβλέπονται στο κεφάλαιο ΙΧ. Το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο του κράτους μέλους ανταποκρίνεται σε σκοπό δημόσιου συμφέροντος και είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο νόμιμο σκοπό.»

- 9 Το άρθρο 58, παράγραφοι 2 έως 4, του ίδιου κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εξουσίες», ορίζει τα εξής:

«2. Κάθε αρχή ελέγχου διαθέτει όλες τις ακόλουθες διορθωτικές εξουσίες:

[...]

στ) να επιβάλλει προσωρινό ή οριστικό περιορισμό, περιλαμβανομένης της απαγόρευσης της επεξεργασίας,

[...]

3. Κάθε αρχή ελέγχου διαθέτει όλες τις ακόλουθες αδειοδοτικές και συμβουλευτικές εξουσίες:

[...]

β) να εκδίδει, με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήματος, γνώμες προς το εθνικό κοινοβούλιο, την κυβέρνηση του κράτους μέλους ή, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους, προς άλλα όργανα και οργανισμούς, καθώς και προς το κοινό, για κάθε θέμα το οποίο σχετίζεται με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,

[...]

4. Η άσκηση εκ μέρους εποπτικής αρχής των εξουσιών της δυνάμει του παρόντος άρθρου υπόκειται στις δέουσες εγγυήσεις, περιλαμβανομένης της άσκησης πραγματικής δικαστικής προσφυγής και της τήρησης της προσήκουσας διαδικασίας, όπως προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης και το δίκαιο των κρατών μελών σύμφωνα με τον [Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων].»

- 10 Κατά το άρθρο 85 του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Επεξεργασία και ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης»:

«1. Τα κράτη μέλη διά νόμου συμβιβάζουν το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει του παρόντος κανονισμού με το δικαίωμα στην ελευθερία της

έκφρασης και πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας για δημοσιογραφικούς σκοπούς και για σκοπούς πανεπιστημιακής, καλλιτεχνικής ή λογοτεχνικής έκφρασης.

2. Για την επεξεργασία που διενεργείται για δημοσιογραφικούς σκοπούς ή για σκοπούς ακαδημαϊκής, καλλιτεχνικής ή λογοτεχνικής έκφρασης, τα κράτη μέλη προβλέπουν εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις από το κεφάλαιο II (αρχές), το κεφάλαιο III (δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων), το κεφάλαιο IV (υπεύθυνος επεξεργασίας και εκτελών την επεξεργασία), το κεφάλαιο V (διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς), το κεφάλαιο VI (ανεξάρτητες εποπτικές αρχές), το κεφάλαιο VII (συνεργασία και συνεκτικότητα) και το κεφάλαιο IX (ειδικές περιπτώσεις επεξεργασίας δεδομένων), εφόσον αυτές είναι αναγκαίες για να συμβιβαστεί το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με την ελευθερία της έκφρασης και πληροφόρησης.

3. Κάθε κράτος μέλος κοινοποιεί στην Επιτροπή τις διατάξεις που θεσπίζει στο δικαίό του δυνάμει της παραγράφου 2 και, χωρίς καθυστέρηση, κάθε επακόλουθο τροποποιητικό νόμο ή τροποποίησή τους.»

Το βουλγαρικό δίκαιο

- 11 Το άρθρο 272 του *Izboren kodeks* (εκλογικού κώδικα), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, ορίζει τα εξής:

«Κατά το άνοιγμα των καλπών που περιέχουν τα ψηφοδέλτια και κατά την έκδοση των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας, στα τμήματα όπου διεξήχθησαν οι εκλογές, επιτρέπεται να είναι παρόντες οι υποψήφιοι, ακτιβιστές και εκπρόσωποι των κομμάτων, των συνασπισμών και των επιτροπών πρωτοβουλίας [...], οι παρατηρητές [...], ένας καταχωρημένος δημοσκόπος ανά καταχωρημένο οργανισμό κοινωνικών μελετών και εκπρόσωποι των μέσων μαζικής ενημέρωσης, στους οποίους πρέπει να διασφαλίζεται άμεση ορατότητα κατά τη διαλογή των ψήφων.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 12 Οι επίδικες εγκύκλιοι εκδόθηκαν με απόφαση της ΕΠΔΠΧ της 28ης Ιανουαρίου 2021 και με απόφαση της ΚΕΕ της 8ης Φεβρουαρίου 2021.
- 13 Όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσκόπησης (μαγνητοσκόπησης ή απευθείας μετάδοσης) στο πλαίσιο της εκλογικής διαδικασίας, οι επίδικες εγκύκλιοι διευκρινίζουν ότι σκοπός της επεξεργασίας αυτής είναι η διασφάλιση της διαφάνειας, της αντικειμενικότητας, της νομιμότητας της εκλογικής διαδικασίας, της ίσης μεταχείρισης των παραγόντων της διαδικασίας αυτής, καθώς και της ελευθερίας έκφρασης και του δικαιώματος στην πληροφόρηση.
- 14 Όσον αφορά τις λεπτομέρειες της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσκόπησης κατά την εκλογική διαδικασία, οι επίδικες εγκύκλιοι προβλέπουν, αφενός, ότι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσκόπησης μόνον κατά την έναρξη και την περάτωση της εκλογικής ημέρας, κατά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας, καθώς και κατά τη διαλογή των ψήφων.

- 15 Οι επίδικες εγκύκλιοι διευκρινίζουν, αφετέρου, ότι δεν επιτρέπεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσκόπησης από κανέναν από τους λοιπούς μετέχοντες στην εκλογική διαδικασία λόγω του ασυμβιβάστου της αποστολής τους στο πλαίσιο της εκλογικής διαδικασίας.
- 16 Με προσφυγή της 10ης Φεβρουαρίου 2021, το Koalitsia αμφισβήτησε τη νομιμότητα των επίδικων εγκυκλίων ενώπιον του Administrativen sad Sofia (διοικητικού πρωτοδικείου Σόφιας, Βουλγαρία), κατά το μέρος που αφορούν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσκόπησης.
- 17 Με απόφαση της 15ης Μαρτίου 2021, το ως άνω δικαστήριο ακύρωσε:
  - το σημείο 2 του τμήματος I, με τίτλο «Γενικές διατάξεις», των επίδικων εγκυκλίων καθόσον αφορά τους υπευθύνους επεξεργασίας, τους εκτελούντες την επεξεργασία και τα πρόσωπα που επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο εκλογικής διαδικασίας σύμφωνα με τις οδηγίες του υπευθύνου της επεξεργασίας και προβλέπει ότι «[τ]α δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι περιορισμένα, στον βαθμό που τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο της εκλογικής διαδικασίας καθορίζονται κατά τρόπο εξαντλητικό και περιοριστικό», ότι «[ο]ι περιπτώσεις κατά τις οποίες τα πρόσωπα αυτά επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ορίζονται ρητώς στον εκλογικό κώδικα (δικαίωμα άμεσης παρακολούθησης της έκδοσης των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας, δικαίωμα λήψης αντιγράφου των πρακτικών της εφορευτικής επιτροπής του τμήματος, κ.λπ.» και ότι, «[σ]ε περίπτωση επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα πρόσωπα αυτά δεν μπορούν να ενεργούν κατά τρόπο που βαίνει πέραν των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που προβλέπει ο εκλογικός κώδικας», και
  - το σημείο 9 του τμήματος II, με τίτλο «Κατευθυντήριες οδηγίες προς τους υπευθύνους επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», στο μέτρο που το σημείο αυτό ορίζει ότι «[α]παγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσκόπησης και/ή μετάδοσης βίντεο από τους λοιπούς μετέχοντες στην εκλογική διαδικασία λόγω του ασυμβιβάστου της αποστολής τους στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής προς τον σκοπό της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσκόπησης κατά την εκλογική διαδικασία» και ότι «[τ]α καθήκοντα και η αποστολή των ως άνω μετεχόντων στην εκλογική διαδικασία καθορίζονται ρητώς και εξαντλητικώς στον εκλογικό κώδικα».
- 18 Κατά το Administrativen sad Sofia (διοικητικό πρωτοδικείο Σόφιας), ο ΓΚΠΔ, σύμφωνα με το άρθρο του 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', δεν έχει εφαρμογή σε δραστηριότητα η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, όπως είναι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης δραστηριότητα, ήτοι η διεξαγωγή εθνικών κοινοβουλευτικών εκλογών ή εκλογών για την ανάδειξη τοπικών αρχών ενός κράτους μέλους. Κατά συνέπεια, οι επίδικες εγκύκλιοι, καθόσον αποτελούν μέτρα εφαρμογής του ΓΚΠΔ, στερούνται νομικής βάσης.
- 19 Στις 29 Μαρτίου 2021, η ΕΠΔΠΧ και η ΚΕΕ άσκησαν αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Varhoven administrativen sad (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, Βουλγαρία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου.
- 20 Με αίτηση της 2ας Απριλίου 2021, η ΕΠΔΠΧ, υποστηριζόμενη από την ΚΕΕ, ζήτησε την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης στην υπόθεση της κύριας δίκης.

- 21 Το Koalitsia υποστηρίζει ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ότι η πρωτοβάθμια απόφαση πρέπει να επικυρωθεί και ότι παρέλκει η υποβολή αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο.
- 22 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι οι επίδικες εγκύκλιοι συνιστούν διοικητική πράξη η οποία παράγει επαναλαμβανόμενα έννομα αποτελέσματα όταν διεξάγονται εκλογές. Υπογραμμίζει ότι οι επίδικες εγκύκλιοι ισχύουν για όλες τις εθνικές, τοπικές και ευρωπαϊκές εκλογές που διεξάγονται στην επικράτεια της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας.
- 23 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, μεταξύ άλλων, εάν είναι δυνατή η εφαρμογή του ΓΚΠΔ στο πλαίσιο της διεξαγωγής εκλογών σε κράτος μέλος και, σε περίπτωση εφαρμογής του στο πλαίσιο αυτό, με ποιον τρόπο οι διατάξεις του ΓΚΠΔ επηρεάζουν τη δυνατότητα των αρμόδιων αρχών για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα να περιορίζουν, ή ενίοτε να απαγορεύουν, την επεξεργασία τέτοιων δεδομένων στο πλαίσιο της εκλογικής διαδικασίας.
- 24 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Varhoven administrativen sad (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχει το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του [ΓΚΠΔ] την έννοια ότι αποκλείει την εφαρμογή του κανονισμού αυτού σε μια φαινομενικά αμιγώς εσωτερική κατάσταση, όπως είναι η διεξαγωγή εκλογών για την ανάδειξη της εθνοσυνέλευσης, όταν το προστατευόμενο αντικείμενο αφορά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι πράξεις επεξεργασίας δεδομένων δεν περιορίζονται στη συλλογή των δεδομένων στο πλαίσιο της οικείας δραστηριότητας;
- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα: απαλλάσσονται, με το πέρας της διεξαγωγής των εκλογών για την ανάδειξη της εθνοσυνέλευσης, οι οποίες δεν φαίνεται να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας, οι εκτελούντες την επεξεργασία και τα πρόσωπα που αποθηκεύουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από τις υποχρεώσεις τους βάσει του κανονισμού ως του μοναδικού μέσου προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των πολιτών της Ένωσης σε επίπεδο Ένωσης; Εξαρτάται η εφαρμογή του κανονισμού αποκλειστικά από τη δραστηριότητα για την οποία δημιουργήθηκαν ή συνελέγησαν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, γεγονός που οδηγεί επίσης στο συμπέρασμα ότι αποκλείεται η μεταγενέστερη εφαρμογή του;
- 3) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα: αντιβαίνει στο άρθρο 6, [παράγραφος 1], στοιχείο ε', του [ΓΚΠΔ] και στην αρχή της αναλογικότητας, η οποία κατοχυρώνεται στις αιτιολογικές σκέψεις 4 και 129 του εν λόγω κανονισμού, εθνική ρύθμιση για την εφαρμογή του κανονισμού, όπως η επίμαχη στη διαφορά της κύριας δίκης, η οποία αποκλείει a priori και περιορίζει τη δυνατότητα οποιασδήποτε βιντεοσκόπησης κατά την καταμέτρηση των ψήφων στα εκλογικά τμήματα, δεν επιτρέπει καμία διαφοροποίηση και καμία ρύθμιση των επιμέρους στοιχείων της διαδικασίας βιντεοσκόπησης και αποκλείει τη δυνατότητα επίτευξης των σκοπών του κανονισμού, και δη της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων, με άλλα μέσα;
- 4) Εναλλακτικά και στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, κατά τη διεξαγωγή δημοτικών εκλογών και εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: αντιβαίνει στο άρθρο 6, [παράγραφος 1], στοιχείο ε', του [ΓΚΠΔ] και στην αρχή της αναλογικότητας, η οποία κατοχυρώνεται στις αιτιολογικές σκέψεις 4 και 129 του εν λόγω κανονισμού, εθνική ρύθμιση για την εφαρμογή του κανονισμού, όπως η επίμαχη στη διαφορά της κύριας δίκης, η

οποία αποκλείει a priori και περιορίζει τη δυνατότητα οποιασδήποτε βιντεοσκόπησης κατά την καταμέτρηση των ψήφων στα εκλογικά τμήματα, δεν εισάγει ούτε επιτρέπει διαφοροποίηση και ρύθμιση των επιμέρους στοιχείων της διαδικασίας βιντεοσκόπησης και αποκλείει τη δυνατότητα επίτευξης των σκοπών του κανονισμού, και δη της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων, με άλλα μέσα;

- 5) Αποκλείει το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του [ΓΚΠΔ] τον χαρακτηρισμό των δραστηριοτήτων σχετικά με τη διαπίστωση της νομιμότητας της διεξαγωγής των εκλογών και της καταμέτρησης των ψήφων ως καθηκόντων που εκτελούνται προς το δημόσιο συμφέρον, ο οποίος δικαιολογεί, υπό την επιφύλαξη της απαίτησης της αναλογικότητας, ορισμένες παρεμβάσεις όσον αφορά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων που παρίστανται στα εκλογικά τμήματα, στην περίπτωση που τα πρόσωπα αυτά εκπληρώνουν επίσημα, δημόσια καθήκοντα που προβλέπονται από τον νόμο;
- 6) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα: αντιβαίνει στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εθνική νομοθετική ρύθμιση με την οποία απαγορεύεται η συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και περιορίζεται η δυνατότητα διεξαγωγής συνοδευτικών δραστηριοτήτων σχετικών με τη βιντεοσκόπηση εξοπλισμού, αντικειμένων ή υλικών που δεν περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όταν υπάρχει δυνητικά το ενδεχόμενο να συλλεγούν κατά τη διάρκεια της βιντεοσκόπησης και δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προσώπων που παρίστανται στο εκλογικό τμήμα και ασκούν, κατά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, δραστηριότητα που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον;»

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 25 Στις 14 Σεπτεμβρίου 2021, το Δικαστήριο απηύθυνε στο αιτούν δικαστήριο αίτηση παροχής πληροφοριών, καλώντας το να διευκρινίσει αν η μεταγενέστερη της υποβολής προδικαστικής παραπομπής τροποποίηση του άρθρου 272 του εκλογικού κώδικα επηρεάζει ενδεχομένως τη λυσιτέλεια των υποβληθέντων ερωτημάτων για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.
- 26 Με την από 29 Οκτωβρίου 2021 απάντησή του, το αιτούν δικαστήριο επισήμανε ότι, κατά το εθνικό δικονομικό δίκαιο, οφείλει να εκτιμήσει τη νομιμότητα των επίδικων εγκυκλίων λαμβάνοντας υπόψη όχι την ημερομηνία κατά την οποία επήλθε η εν λόγω νομοθετική τροποποίηση, αλλά την ημερομηνία κατά την οποία εκδόθηκαν οι επίδικες εγκυκλίαι. Επομένως, η λυσιτέλεια της προδικαστικής παραπομπής δεν αναιρείται από αυτή τη νομοθετική τροποποίηση που επήλθε μετά την έκδοση των επίδικων εγκυκλίων.
- 27 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα που έχει υποβάλει το εθνικό δικαστήριο εντός του κανονιστικού και πραγματικού πλαισίου το οποίο αυτό προσδιορίζει με δική του ευθύνη και του οποίου την ακρίβεια δεν οφείλει να ελέγξει το Δικαστήριο θεωρούνται κατά τεκμήριο λυσιτελή. Το Δικαστήριο δεν μπορεί να αρνηθεί να αποφανθεί επί προδικαστικού ερωτήματος που υποβάλλεται από εθνικό δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ παρά μόνον όταν δεν τηρούνται οι απαιτήσεις οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 94 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου σχετικά με το περιεχόμενο της αίτησης προδικαστικής αποφάσεως ή όταν είναι πρόδηλο ότι η ζητούμενη από το εθνικό δικαστήριο ερμηνεία ή εκτίμηση του κύρους κανόνα

δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης ή όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσης (απόφαση της 25ης Μαρτίου 2021, *Obala i lučice*, C-307/19, EU:C:2021:236, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

28. Εν προκειμένω, από τις διευκρινίσεις που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει σαφώς ότι αυτό εκτιμά ότι η απάντηση στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα είναι αναγκαία προκειμένου να αποφανθεί επί της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί.
29. Συνεπώς, η αίτηση προδικαστικής απόφασεως είναι παραδεκτή.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

30. Με το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της διεξαγωγής εκλογών σε κράτος μέλος.
31. Πρώτον, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, ο κανονισμός έχει εφαρμογή στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης. Κατά το άρθρο 4, σημείο 2, του κανονισμού, εμπίπτει στον ορισμό της «επεξεργασίας», μεταξύ άλλων, κάθε πράξη που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως, μεταξύ άλλων, η συλλογή, η καταχώριση, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης.
32. Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η βιντεοσκόπηση φυσικών προσώπων συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία εμπίπτει, κατ' αρχήν, στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ (πρβλ. απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2014, *Ryneš*, C-212/13, EU:C:2014:2428, σκέψη 35).
33. Δεύτερον, υπογραμμίζεται ότι οι εξαιρέσεις από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού καθορίζονται εξαντλητικώς στο άρθρο του 2, παράγραφοι 2 και 3.
34. Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω της βιντεοσκόπησης κατά τη διεξαγωγή τόσο ευρωπαϊκών όσο και εθνικών εκλογών εμπίπτει στην εξαίρεση του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ, κατά την οποία ο κανονισμός αυτός δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται «στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης».
35. Τονίζεται ότι η εξαίρεση αυτή από την εφαρμογή του ΓΚΠΔ πρέπει, όπως και οι λοιπές εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ, να τύχει στενής ερμηνείας [πρβλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, *Latvijas Republikas Saeima* (Βαθμοί ποινής), C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 62 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 36 Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ πρέπει να ερμηνεύεται σε συνδυασμό με το άρθρο του 2, παράγραφος 2, στοιχείο β', και την αιτιολογική σκέψη του 16, η οποία διευκρινίζει ότι ο εν λόγω κανονισμός δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο «δραστηρι[οτήτων] που δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου, όπως δραστηριότητες που αφορούν την εθνική ασφάλεια», και «δραστηρι[οτήτων] συναφ[ών] με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης» [πρβλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, *Latvijas Republikas Saeima* (Βαθμοί ποινής), C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 63].
- 37 Επομένως, το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', του ΓΚΠΔ αποτελεί εν μέρει συνέχεια του άρθρου 3, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ 1995, L 281, σ. 31). Ως εκ τούτου, το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', του ΓΚΠΔ δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι έχει ευρύτερο περιεχόμενο από την εξαίρεση του άρθρου 3, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 95/46, που ήδη απέκλειε από το πεδίο εφαρμογής της ως άνω οδηγίας, μεταξύ άλλων, την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία πραγματοποιούνταν στο πλαίσιο «δραστηριοτήτων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, όπως οι δραστηριότητες που προβλέπονται στις διατάξεις των τίτλων V και VI της συνθήκης [ΕΕ όπως ίσχυε πριν από τη Συνθήκη της Λισσαβώνας] και, εν πάση περιπτώσει, [τ]ην επεξεργασία δεδομένων που αφορά τη δημόσια ασφάλεια, την εθνική άμυνα, την ασφάλεια του κράτους [...]» [απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, *Latvijas Republikas Saeima* (Βαθμοί ποινής), C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 64].
- 38 Μόνον, όμως, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία ασκείται από τα κράτη ή τις κρατικές αρχές και μνημονεύεται ρητώς στο εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 2, ή στο πλαίσιο δραστηριότητας δυνάμενης να υπαχθεί στην ίδια κατηγορία εξαιρούνταν από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 95/46 [απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, *Latvijas Republikas Saeima* (Βαθμοί ποινής), C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 65 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 39 Επομένως, το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης του 16, έχει ως μοναδικό σκοπό να αποκλείσει από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται από τις κρατικές αρχές στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία αποσκοπεί στη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας ή δραστηριότητας δυνάμενης να υπαχθεί στην ίδια κατηγορία, οπότε το γεγονός και μόνον ότι μια δραστηριότητα ασκείται από το κράτος ή από δημόσια αρχή δεν αρκεί ώστε η εξαίρεση αυτή να ισχύει αυτομάτως για μια τέτοια δραστηριότητα [απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, *Latvijas Republikas Saeima* (Βαθμοί ποινής), C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 66 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 40 Οι δραστηριότητες που αποσκοπούν στη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ καταλαμβάνουν ειδικότερα τις δραστηριότητες εκείνες που αποσκοπούν στην προστασία των ουσιαστών λειτουργιών του κράτους και των θεμελιωδών συμφερόντων της κοινωνίας [πρβλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, *Latvijas Republikas Saeima* (Βαθμοί ποινής), C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 67].

- 41 Πλην όμως οι σχετικές με τη διεξαγωγή εκλογών σε κράτος μέλος δραστηριότητες δεν επιδιώκουν τέτοιο σκοπό και δεν μπορούν ως εκ τούτου να υπαχθούν στην κατηγορία των δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ.
- 42 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι δεν εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της διεξαγωγής εκλογών σε κράτος μέλος.

Επί του τρίτου, του τετάρτου, του πέμπτου και του έκτου προδικαστικού ερωτήματος

- 43 Υπενθυμίζεται, προκαταρκτικώς, ότι, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της κατά το άρθρο 267 ΣΛΕΕ συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, απόκειται στο Δικαστήριο να δώσει στο εθνικό δικαστήριο χρήσιμη απάντηση που να του παρέχει τη δυνατότητα να επιλύσει τη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί. Υπό το πρίσμα αυτό, το Δικαστήριο μπορεί, εφόσον είναι αναγκαίο, να αναδιατυπώσει τα ερωτήματα που του υποβάλλονται [πρβλ. απόφαση της 7ης Ιουλίου 2022, Pensionsversicherungsanstalt (Περίοδοι ανατροφής τέκνου που συμπληρώθηκαν στην αλλοδαπή), C-576/20, EU:C:2022:525, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 44 Προς τούτο, το Δικαστήριο μπορεί να συναγάγει από το σύνολο των στοιχείων που του παρέχει το αιτούν δικαστήριο, και ιδίως από το σκεπτικό της αποφάσεως περί παραπομπής, εκείνα τα στοιχεία του δικαίου της Ένωσης τα οποία χρήζουν ερμηνείας, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της διαφοράς της κύριας δίκης (πρβλ. απόφαση της 2ας Ιουνίου 2022, HK/Danmark και HK/Privat, C-587/20, EU:C:2022:419, σκέψη 18 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 45 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η διαφορά της κύριας δίκης αφορά κατ' ουσίαν το ζήτημα αν οι αρμόδιες για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αρχές μπορούν να περιορίζουν ή να απαγορεύουν την επεξεργασία τέτοιων δεδομένων όσον αφορά τη δυνατότητα βιντεοσκόπησης της εκλογικής διαδικασίας, και ιδίως της διαδικασίας καταμέτρησης των ψήφων.
- 46 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το τρίτο, το τέταρτο, το πέμπτο και το έκτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', και το άρθρο 58 του ΓΚΠΔ έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές κράτους μέλους να εκδώσουν διοικητική πράξη γενικής εφαρμογής η οποία προβλέπει τον περιορισμό ή, ενδεχομένως, την απαγόρευση της βιντεοσκόπησης της καταμέτρησης των ψήφων στα εκλογικά τμήματα κατά τη διάρκεια εκλογών που διεξάγονται στο εν λόγω κράτος μέλος.
- 47 Πρώτον, επισημαίνεται ότι το άρθρο 6 του ΓΚΠΔ καθορίζει τις προϋποθέσεις νομιμότητας της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- 48 Όσον αφορά ειδικότερα το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του ΓΚΠΔ, στο οποίο αναφέρεται ειδικώς η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σύννομη εφόσον είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας.

- 49 Το στοιχείο ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του ΓΚΠΔ πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με το άρθρο 6, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού, το οποίο διευκρινίζει ότι η βάση για την επεξεργασία που αναφέρεται στο στοιχείο ε' ορίζεται από το δίκαιο της Ένωσης ή από το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας.
- 50 Οι συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του ΓΚΠΔ και του άρθρου 6, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού παρέχουν, επομένως, στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να θεσπίζουν κανόνες βάσει των οποίων οι υπεύθυνοι επεξεργασίας μπορούν να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της εκπλήρωσης καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας.
- 51 Εν προκειμένω, στο πλαίσιο του πέμπτου προδικαστικού ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο φαίνεται να θεωρεί ότι ορισμένοι από τους παράγοντες που παρευρίσκονται στα εκλογικά τμήματα κατά την καταμέτρηση των ψήφων θα μπορούσαν να εκπληρώνουν καθήκον που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του ΓΚΠΔ.
- 52 Συναφώς υπογραμμίζεται ότι η νόμιμη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τέτοιους παράγοντες δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του ΓΚΠΔ προϋποθέτει όχι μόνον ότι μπορεί να θεωρηθεί ότι οι παράγοντες αυτοί εκπληρώνουν καθήκον που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον, αλλά και ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την εκπλήρωση του καθήκοντος αυτού στηρίζεται σε νομική βάση προβλεπόμενη στο άρθρο 6, παράγραφος 3, του κανονισμού.
- 53 Όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή με τις γραπτές παρατηρήσεις της, οι επίδικες εγκύκλιοι, οι οποίες εκδόθηκαν από τις αρμόδιες βουλγαρικές εποπτικές αρχές, δεν φαίνεται να συνιστούν τέτοια νομική βάση. Αντιθέτως, οι εγκύκλιοι φαίνεται να συνιστούν μέτρο για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων που παρευρίσκονται στα εκλογικά τμήματα, καθώςσον περιορίζουν, όσον αφορά τους εκπροσώπους των μέσων μαζικής ενημέρωσης, και απαγορεύουν, όσον αφορά τους λοιπούς παράγοντες που παρευρίσκονται στα εκλογικά τμήματα, την επεξεργασία τέτοιων δεδομένων μέσω της βιντεοσκόπησης κατά τη διάρκεια συγκεκριμένου σταδίου της εκλογικής διαδικασίας, ήτοι κατά τη διάρκεια της καταμέτρησης των ψήφων.
- 54 Δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι οι εξουσίες των εποπτικών αρχών ορίζονται στο άρθρο 58 του ΓΚΠΔ.
- 55 Από το άρθρο 58, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του ΓΚΠΔ, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 129 του κανονισμού, προκύπτει ότι οι εποπτικές αρχές έχουν, μεταξύ άλλων, την εξουσία να επιβάλλουν προσωρινό ή οριστικό περιορισμό στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, περιλαμβανομένης της απαγόρευσης της επεξεργασίας, και ότι η εξουσία αυτή πρέπει να ασκείται τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας. Ομοίως, κατά το άρθρο 58, παράγραφος 3, στοιχείο β', του ΓΚΠΔ, κάθε εποπτική αρχή έχει την εξουσία να εκδίδει, με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήματος, γνώμες, σύμφωνα με το δίκαιο του οικείου κράτους μέλους, προς άλλα όργανα και οργανισμούς πέραν του εθνικού κοινοβουλίου ή της κυβέρνησης του κράτους μέλους, καθώς και προς το κοινό, για κάθε θέμα το οποίο σχετίζεται με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Τέλος, κατά το άρθρο 58, παράγραφος 4, του κανονισμού, η άσκηση των εξουσιών αυτών υπόκειται στις δέουσες εγγυήσεις, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προσφυγής.

- 56 Πάντως, με βάση το βουλγαρικό δίκαιο και τις επίδικες εγκυκλίους, όπως αυτά εκτίθενται στη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο, δεν μπορεί να διαπιστωθεί, υπό την επιφύλαξη των εξακριβώσεων στις οποίες οφείλει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, ότι οι αρμόδιες βουλγαρικές αρχές υπερέβησαν τις δυνάμεις του άρθρου 58, παράγραφος 2, στοιχείο στ', και παράγραφος 3, στοιχείο β', του ΓΚΠΔ εξουσίες τους, και δη ότι οι επίδικες εγκυκλίους δεν τηρούν την αρχή της αναλογικότητας.
- 57 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει συναφώς ότι οι επίδικες εγκυκλίους περιορίζουν, όσον αφορά τους εκπροσώπους των μέσων μαζικής ενημέρωσης, και απαγορεύουν, όσον αφορά τους λοιπούς παράγοντες που παρευρίσκονται στα εκλογικά τμήματα, την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσκόπησης κατά τη διάρκεια συγκεκριμένου σταδίου της εκλογικής διαδικασίας, ήτοι κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανοίγματος των καλπών και έκδοσης των αποτελεσμάτων των εκλογών. Αντιθέτως, οι εγκυκλίους δεν φαίνεται να περιορίζουν τη δυνατότητα των παραγόντων που παρευρίσκονται στα εκλογικά τμήματα κατά την καταμέτρηση των ψήφων να επιτηρούν το άνοιγμα των καλπών και την έκδοση των αποτελεσμάτων των εκλογών, πράγμα που διασφαλίζει τη διαφάνεια, την αντικειμενικότητα και τη νομιμότητα της εκλογικής διαδικασίας, την ίση μεταχείριση μεταξύ των παραγόντων της διαδικασίας καθώς και την ελευθερία της έκφρασης και το δικαίωμα ενημέρωσης, σύμφωνα με τον σκοπό που επιδιώκουν οι εν λόγω εγκυκλίους.
- 58 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι σκοπός των επίδικων εγκυκλίων είναι, σύμφωνα με την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του ΓΚΠΔ, να ελαχιστοποιηθούν τα εμπόδια στην άσκηση του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία προκαλούνται με τη βιντεοσκόπηση της εκλογικής διαδικασίας.
- 59 Τέλος, τρίτον, υπενθυμίζεται επίσης ότι, εν πάση περιπτώσει, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν εξαιρέσεις και παρεκκλίσεις από ορισμένες διατάξεις του ΓΚΠΔ προκειμένου να επιτυγχάνεται συμβιβασμός του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με την ελευθερία της έκφρασης και πληροφόρησης.
- 60 Σύμφωνα με το άρθρο 85, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, τα κράτη μέλη συμβιβάζουν, διά νόμου, το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει του κανονισμού με το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης και πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διενεργείται για δημοσιογραφικούς σκοπούς. Κατά το άρθρο 85, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, τα κράτη μέλη προβλέπουν εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις από ορισμένα κεφάλαια του ΓΚΠΔ, μεταξύ των οποίων και το κεφάλαιο II, στο οποίο περιλαμβάνεται το άρθρο 6 αυτού. Οι εν λόγω εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις πρέπει να περιορίζονται σε ό,τι είναι αναγκαίο για να συμβιβάζεται το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με την ελευθερία της έκφρασης και πληροφόρησης.
- 61 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο τρίτο, στο τέταρτο, στο πέμπτο και στο έκτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', και το άρθρο 58 του ΓΚΠΔ έχουν την έννοια ότι οι διατάξεις αυτές δεν απαγορεύουν την εκ μέρους των αρμοδίων αρχών κράτους μέλους έκδοση διοικητικής πράξης γενικής εφαρμογής με την οποία προβλέπεται περιορισμός ή, ενδεχομένως, απαγόρευση της βιντεοσκόπησης της καταμέτρησης των ψήφων στα εκλογικά τμήματα κατά τη διεξαγωγή εκλογών στο εν λόγω κράτος μέλος.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 62 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (όγδοο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων),**

έχει την έννοια ότι:

δεν εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της διεξαγωγής εκλογών σε κράτος μέλος.

- 2) Το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', και το άρθρο 58 του κανονισμού 2016/679**

έχουν την έννοια ότι:

οι διατάξεις αυτές δεν απαγορεύουν την εκ μέρους των αρμοδίων αρχών κράτους μέλους έκδοση διοικητικής πράξης γενικής εφαρμογής με την οποία προβλέπεται περιορισμός ή, ενδεχομένως, απαγόρευση της βιντεοσκόπησης της καταμέτρησης των ψήφων στα εκλογικά τμήματα κατά τη διεξαγωγή εκλογών στο εν λόγω κράτος μέλος.

(υπογραφές)